

OLIMPIADA NAȚIONALĂ „LECTURA CA ABILITATE DE VIAȚĂ”**Etapa județeană/a sectoarelor municipiului București****9 martie 2025****NIVELUL 1 – clasele a V-a și a VI-a**

Înainte de a răspunde la cerințele formulate, citește cu atenție precizările de mai jos.

- Toate subiectele sunt obligatorii.
- În cazul subiectelor care presupun încadrarea într-o limită de rânduri, vei numerota fiecare rând pe care îl vei scrie.
- În cazul cerințelor în care limita maximă de rânduri este precizată, nu se vor lua în considerare rândurile excedentare.
- Timpul de lucru este de trei ore.

Citește cu atenție fiecare text, apoi cerințele și răspunde la fiecare dintre acestea.

SUBIECTUL I**30 de puncte****ȘCOALA FRICOȘILOR**

(fragment)

de Gitty Daneshvari

Tuturor le este frică de ceva:

Didascaleinofobia este frica de a merge la școală.

La ora 9.00 a.m., stația de autobuz din Farmington era goală, cu excepția lui Madeleine, Lulu, Theo, părinții lor și Garrison. Așezat singur pe un scaun, Garrison își citea în liniște revista de baseball în încercarea de a ignora privirile insistente ale lui Madeleine. Domnul și doamna Masterson stăteau lângă Madeleine, străduindu-se să respire normal, în timp ce ea dădea în neștire cu spray insecticid. Domnul și doamna Punchalower, care stăteau pe scaune față în față cu Garrison, aveau niște expresii severe, în vreme ce Lulu se concentra asupra obrajilor tremurânzi ai lui Theo. Lui Lulu i se părea nejustificat să plângă în public. Era o Punchalower, iar nimeni din familia Punchalower nu plângea. De fapt, nici măcar nu era sigură că aveau canale lacrimale.

Ușa arcuită, din lemn, a stației de autobuz se deschise cu un scârțâit ce semăna cu mârâitul gutural al unei pisici sălbatice. Toți cei patru copii se întoarseră, așteptând să-l zărească pe următorul elev al Școlii Fricoșilor făcându-și apariția. Ochii lor se concentrară asupra cizmelor de cowboy de culoare maro-închis, apoi își ațintiră privirile asupra pantalonilor kaki și, în final, se opriră asupra tocului de pistol nerușinat de mare. Inima lui Theo începu să bată rapid, așa cum se întâmpla întotdeauna când se afla în prezența unei arme mortale. Era pe punctul de a țipa când zări o insignă strălucitoare pe pieptul bărbatului. Acesta era șeriful. Avea aproximativ patruzeci și cinci de ani și o mustață lungă, ce îi atârna peste gură. Ca și cum s-ar fi pregătit pentru un discurs, șeriful își dresă vocea pentru a atrage atenția tuturor:

— Bună ziua, eu sunt șeriful John McAllister, cel ce aplică legea în Farmington, dresor de câini și șofer pentru unicul serviciu de mașini din orașel. Eu am să vă conduc pe patru dintre voi către campusul Școlii Fricoșilor aflat la câțiva kilometri distanță. Conform broșurii, părinții nu au voie să însoțească elevii în campus, așa că va trebui să vă luați la revedere aici.

— Hei, domnule șerif, zise Garrison în timp ce își ridică mâna, o să trecem cumva peste vreo apă? Sau pe lângă ea?

— Băiete, vă cunosc problemele și am luat toate măsurile preventive pentru ca fiecare dintre voi să aibă o călătorie plăcută.

— Ar obiecta cineva dacă s-ar da cu insecticid în automobil?

— Presupun, domnișoară, că dumneavoastră sunteți Madeleine Masterson – vă este frică de păianjeni, insecte și, în general, de orice se târăște.

— Așa este, domnule.

— Dacă nimeni altcineva nu are nimic împotriva, ești mai mult decât liberă să dai cu spray. E dubița albă, din față.

— Așteptăm să vină și alți elevi? Întrebă Lulu, cu speranță în glas.

— Călătoria de astăzi este doar pentru voi patru. Țineți minte, trebuie să lăsați părinților voștri orice dispozitiv electronic, cum ar fi telefoanele mobile, computere, BlackBerryuri, pagere etc.

Theo își deschise gura, apoi își strâmbă fața într-un urlet mut în vreme ce se agăța cu frenezie de piciorul mamei lui. Viața fără un telefon mobil însemna că era privat de tot ceea ce îi era drag, iar el pur și simplu nu putea suporta asta. Theo putea fi definit în multe feluri, dar în niciun caz nu era un observator pasiv al vieții.

— Mamă, *te rog*, lasă-mă să-mi păstrez telefonul mobil. Am să-l pun pe silențios și am să-l țin ascuns de ei. Omul ăsta e suspect, nu ți se pare? Arată ca tipul pe care l-am văzut la poștă, pe lista FBI-ului cu cei mai căutați criminali. De fapt, dacă te uiți mai bine, e *chiar el*! Aș recunoaște oriunde ochii ăia care urăsc copii. Eu îi distrag atenția cât timp tu iei mașina. Du-te!

— Pentru numele lui Dumnezeu, Theo, el e șeriful!

— Asta e acoperirea lui – deșteaptă, nu-i așa? Dar nu destul de deșteaptă cât să ne păcălească pe noi. Hai să plecăm de aici! [...]

Pe fața dolofană a lui Theo se luptau sentimentele de disperare și anxietate. Doamna Bartholomew voia să-i liniștească mintea frământată de griji, însă nu putea. Formularul de înscriere la Școala Fricoșilor era extrem de explicit când venea vorba de respectarea regulilor și restricțiilor. Se specifica în mod clar că orice copil prins că deține lucruri interzise va fi exmatriculat imediat, fără a i se da banii înapoi și probabil se va intenta o acțiune legală din partea firmei Munchauser și Fiul. Și totuși, dacă Theo voia să ducă o viață normală, trebuia să-și învingă temerile. Doamna Bartholomew nu avea să-și ierte vreodată compromiterea tratamentului, dându-i voie să-și ia telefonul mobil cu el.

- Îmi pare rău, Theo, dar nu te pot lăsa să iei telefonul mobil.

Parcat chiar în fața stației se afla dubița albă al șerifului, cu bare de protecție masive și negre aflate pe lateral și cu un cârlig de metal ruginit pe acoperiș. [...] Madeleine și tatăl ei urcară în vehicul și începură exterminarea. Domnul Masterson își acoperi fața cu cămașa și se rugă ca aceasta să fie ultima exterminare pe care avea s-o facă vreodată.

Stând în afara mașinii, Lulu își alege locul de la geam, vizavi de ușa glisantă. Se temea adesea că va rămâne captivă în mașină, în urma unui accident, așa că prefera să stea lângă o ieșire. Garrison îl privea pe Theo cum se ținea strâns de piciorul mamei lui, având fața înecată în lacrimi. Desigur, lui Garrison îi era frică de apă, însă plânsul, asemenea lui Lulu, nu îl putea înțelege. [...]

— Nu te îngrijora, tinere! Șeriful m-a asigurat că nu este apă pe drumul până la școală. Se pare că o va lua pe un traseu ce evită chiar și întrezărirea unui râu, zise doamna Masterson, întrerupând fără să vrea concentrarea lui Garrison asupra lui Theo.

Domnul Masterson și Madeleine aproape terminaseră cu mașina când dădură peste un bulldog alb și maroniu aflat pe podea, sub scaunul șoferului. Madeleine tresări, agitând câinele ce avea un prognatism* pronunțat și care se uita la fată cu niște ochi umezi. [...]

— Aliniați-vă bagajele. Macaroană vi le va mirosi de electronice, anunță șeriful.

Fața mică a lui Theo tresări alarmată și cu subînțeles în momentul în care mama lui puse geanta maronie din piele alături de ale celorlalți. [...]

Apoi, ceva îi trecu prin minte lui Theo. De ce nu auzise niciodată de câini care miros electronice? De ce nu îi foloseau în aeroporturi? Poate că ăsta era un truc elaborat pentru a-i păcăli pe elevi, ca ei să renunțe la legăturile electronice cu lumea exterioară.

Macaroană merse clătinat spre geanta gri cu negru, din material textil a lui Madeleine și începu să o miroasă relaxat, de sus până jos. Macaroană adulmeca zgomotos, canalizându-și întreaga energie în fiecare inhalare. Se îndepărtă cu pași mărunți de geanta lui Madeleine, făcu o pauză, apoi reveni la

ea. Adulmecă lung, pentru ultima oară, înainte de a se apropia de rucsacul din nailon alb al lui Garrison, care avea un logo Miami Heat. Macaroană cercetă bagajul lui Garrison în timp-record. Se părea că nailonul era un material mult mai ușor de verificat. Totuși, Macaroană linse ghiozdanul cu limba sa purpurie și lată.

Evident, Garrison se încruntă înainte de a rosti:

— Dezgustător.

Macaroană își continuă inspecția rapidă cu sacul verde al lui Lulu. Reuși să adulmece de la stânga la dreapta și de sus până jos în doar un minut. [...] Acum, mai rămăsese doar geanta lui Theo. Macaroană își abandonează mișcările rapide, începând să miroasă amănunțit fiecare centimetru pătrat al genții. Cinci, apoi zece minute trecură, după care Macaroană miroși și linse geanta.

Theo simți cum se liniștește, dându-și seama că ideea unui câine ce mirosea electronice era absurdă. Făcu o pauză, gândindu-se cât de prost și de credul fusese să creadă o asemenea poveste. [...] În timp ce pe fața lui Theo apăru un zâmbet, Macaroană se opri și îl privi amenințător pe băiat. Nervii lui Theo cedară ca o bucată veche de gumă de mestecat când șeriful desfăcu geanta și Macaroană se năpusti cu capul înăuntru. Câteva secunde mai târziu, câinele scoase o șosetă neagră în gura sa plină de bale.

— *Evident*, câinele nu este credibil. El caută șosete, strigă Theo, îndreptându-se spre câine cu mâna întinsă.

Aflată la câțiva centimetri de șosetă, mâna șerifului se repezi și apucă articolul vestimentar. Băgă mâna în șosetă și scoase un telefon mobil negru și subțire. Toți ochii se îndreptară către Theo, ce își ridicase mâinile în aer.

— Mi s-a făcut o înscenare, zise Theo teatral.

— Theo? Întrebă mama sa, neîncrezătoare.

— Mamă, nu știi ce fel de înșelătorie vor să facă acești oameni, dar ar trebui să plecăm, spuse Theo serios.

— Am să te întreb o singură dată. De unde ai telefonul ăla?

— E o înscenare. Așa-zisul șerif și câinele sunt responsabili de asta... Theo izbucni înainte ca mama sa să îi arunce o privire nemiloasă. Este absurd să petreci o vară întreagă fără telefon. Este la fel de natural ca apa sau aerul!

— Îmi pare rău, șerifule! Nu știi de unde are telefonul mobil. Deja i l-am confiscat pe cel personal, explică doamna Bartholomew, ignorându-l complet pe Theo.

— De pe piața neagră! Acolo m-ai forțat să mă duc, zise furios, Theo.

— Ai cumpărat asta de pe stradă?

— Ei bine, nu chiar. Dar, de fapt, da.

— Theo? insistă doamna Bartholomew, cu o iritare crescândă.

— Bine. L-am luat de pe eBay, dar tot este periculos.

— Pentru numele lui Dumnezeu, Theo, se răsti doamna Bartholomew rușinată.

Fără alte manifestări, Madeleine își ridică vălul, își sărută părinții pe obraz și se urcă în mașină. Ocupă locul din stânga spate, își trase vălul peste față și dădu cu spray în jurul ei, cu o mișcare circulară. Fără să aibă pe cineva de la care să-și ia la revedere, Garrison o urmă pe Madeleine, așezându-se pe locul din dreapta.

Lulu se întoarse către părinții ei, nefiind sigură cum să-și ia rămas-bun. Domnul Punchalower făcu primul pas. [...] Lulu își dădu ochii peste cap, dădu mâna cu el și se apropie de rigida ei mamă. Lulu credea că aceasta dorea în secret să o îmbrățișeze, însă nu putea în fața tatălui ei. Chiar dacă era adevărat sau nu, asta își spuse Lulu în timp ce strângea mâna rece și osoasă a mamei ei.

După ce Lulu se așeză, Theo își îmbrățișă mama, își înghiți câteva lacrimi și intră în mașină. Lipsa sa de dramatism surprinse pe toată lumea, chiar și pe Theo însuși. Poate că această călătorie îi oferea șansa să se maturizeze. Imediat după ce acest gând îi trecu prin minte, se izbi cu fața de geam și începu să urle. În mod evident, maturizarea mai avea de așteptat.

Traducere de Mihaela Axinte

*prognatism** - malformație a botului și a nasului, specifică rasei de câini.

A. (2 puncte: 0,5 puncte pentru fiecare răspuns corect)

Scrie, pe foaia de concurs, litera corespunzătoare răspunsului corect.

1. Cei patru copii care așteaptă în stația de autobuz sunt:

- a. verișori.
- b. prieteni.
- c. viitori colegi la Școala Fricoșilor.
- d. vecini de bloc.

2. Șeriful Mc Allister este și:

- a. primarul orașului.
- b. profesor la Școala Fricoșilor.
- c. ghid local.
- d. dresor de câini și șofer pentru unicul serviciu de mașini din orașel.

3. Copiii nu au voie să ia cu ei la Școala Fricoșilor:

- a. animalele de companie.
- b. orice dispozitiv electronic.
- c. jucăriile preferate.
- d. părinții.

4. Macaroană este folosit pentru:

- a. a găsi obiectele pierdute.
- b. a îndepărta temerile copiilor.
- c. a detecta orice dispozitiv electronic.
- d. a îi distra pe copii.

B. (4 puncte: 0,5 p. pentru fiecare idee plasată corect)

Stabilește ordinea logică și temporală a următoarelor idei ale textului, apoi notează pe foaia de concurs doar cifrele corespunzătoare acestora, într-o casetă similară celei de mai jos.

--	--	--	--	--	--	--	--

- 1. Macaroană descoperă telefonul ascuns de Theo într-o șosetă.
- 2. Copiii își iau rămas-bun de la părinți.
- 3. Bagajele copiilor sunt verificate de electronice înainte de plecare.
- 4. Copiii și familiile lor așteaptă autobuzul pentru Școala Fricoșilor.
- 5. Garrison se teme de apă.
- 6. Theo mărturisește că și-a procurat telefonul de pe e-Bay.
- 7. Madeleine începe să dea cu spray insecticid în dubița albă.
- 8. Șeriful John McAllister își face apariția în stația de autobuz.

C. (12 puncte: 3 puncte pentru răspunsul corect la fiecare dintre cerințe)

Răspunde, pe foaia de concurs, prin enunțuri, la fiecare dintre cerințele de mai jos.

- 1. Precizează două dintre motivele de frică ale copiilor.
- 2. Menționează cauza pentru care copiii pot fi exmatriculați, potrivit regulamentului.
- 3. Prezintă motivul pentru care Theo nu vrea să renunțe la telefonul mobil.
- 4. Explică de ce Lulu nu poate înțelege plânsul lui Theo.

D. (12 puncte)

Imaginează-ți că ești unul dintre participanții la călătoria către Școala Fricoșilor.

Redactează un articol pentru revista școlii, de cel mult 20 de rânduri, în care să îți prezinți impresiile și temerile după această nouă experiență.

Vei avea în vedere și valorificarea textului dat.

SUBIECTUL al II-lea**20 de puncte****Este normală frica pentru cei mici?**

Copiii se tem uneori de situații, lucruri sau oameni. Frica este o emoție care îi ajută să fie precauți, să nu se îndepărteze de părinți, să fie în siguranță. Așadar, există o latură normală, chiar benefică a fricii, care ne ține în „cuibul” protector atunci când suntem mici, dar pe care încercăm să o modelăm firesc, să-i facem pe copii din ce în ce mai încrezători și curajoși, devenind siguri pe forțele proprii și asigurându-i că se pot întoarce către noi ori de câte ori simt că fricile îi neliniștesc.

De ce se tem copiii?

Aceste frici ale copiilor se modifică odată cu vârsta, iar unele temeri sunt absolut normale la anumite vârste. [...]

Anxietatea de separare

Debutează în jurul vârstei de 6 luni și se poate intensifica pe parcursul primilor 3 ani ai copilului. În această perioadă, sentimentul de atașament este unul foarte puternic, iar separarea de părinte, chiar și pentru câteva minute, îl poate face pe copil să reacționeze puternic, să plângă, să se agațe de părinte. Este o perioadă firească în dezvoltarea copiilor, iar majoritatea reușesc să o depășească fără dificultăți.

Copiii mici se tem de lucrurile imaginare

Între 4 și 6 ani, imaginația copiilor se dezvoltă mult. Se joacă, creează, își imaginează scenarii. Uneori, imaginația se împletește cu realitatea, devenind greu să facă diferențe clare între cele două planuri. Pentru ei, monștrii pe care și-i imaginează par reali. Acesta este momentul în care încep să se teamă de întuneric înainte de culcare, se tem de visele urâte, de ceea ce se află sub pat sau în dulap, de fulgere sau de alte zgomote pe care le percep ca fiind amenințătoare.

Copiii mai mari se tem de pericolele reale

După vârsta de 7 ani, monștrii de sub pat încep să-și piardă puterea de a-i speria deoarece copiii știu de acum că aceștia nu sunt reali. Încep însă a se teme de lucruri care se pot întâmpla în realitate. Se pot teme că există un răufăcător în casă, se tem de dezastrele naturale despre care aud și încep să se teamă că persoanele pe care le iubesc se pot îmbolnăvi sau pot muri. În legătură cu școala, copiii încep să se teamă de eșec, de note, de teme, apărând totodată anxietatea raportată la nevoia lor de a se integra în grupul de colegi.

Preadolescenții și adolescenții pot avea temeri sociale

Pot fi anxioși în legătură cu felul în care arată și îi îngrijorează percepția celorlalți, respectiv integrarea lor în grup. Se tem de situațiile care le expun vulnerabilitățile, de o școală nouă, de a prezenta un proiect în fața unui public, de a da un examen sau înaintea unui joc sau eveniment important din viața lor.

<https://abamasters.ro/despre-emoțiile-copiilor-frica/>

A.(8 puncte: 2 puncte pentru fiecare răspuns corect)

Formulează, sub formă de enunțuri, răspunsuri la fiecare dintre următoarele cerințe, valorificând textul dat.

1. Numește un motiv al temerilor preadolescenților.
2. Precizează perioada de vârstă în care se manifestă anxietatea de separare.
3. Menționează motivele pentru care copiii mai mari se tem de școală.
4. Explică de ce se tem copiii mici de lucrurile imaginare.

B. (12 puncte)

Redactează un text de cel mult 20 de rânduri, în care să oferi posibile modalități de învingere a temerilor pentru fiecare grupă de vârstă. Vei valorifica textul-suport și experiența personală.

SUBIECTUL al III-lea**10 puncte**

(Se vor acorda câte 3 puncte pentru cerințele 1 și 2, respectiv 4 puncte pentru cerința 3.)

Răspunde la cerințele formulate mai jos, referitoare la textul multimodal.

1. Precizează, într-un enunț, numele autoarelor.
2. Menționează un posibil cititor al cărții „Învăță altfel cu Pedagogia Pozitivă”.
3. Prezintă, în 5-10 rânduri, relația dintre mesajul verbal și elementele vizuale ale copertei.

